

Władysław Roman Erazm Kazimierz Janota Bzowski (ur. 7. 04. 1885 – maj 1945) – rotmistrz Cesarskiej i Królewskiej Armii Austriackiej, pułkownik kawalerii Wojska Polskiego II RP. wykładowca w szkołach wojskowych, dowódca 8 pułku Ułanów Księcia Józefa Poniatowskiego, dowódca Armii Krajowej w Małopolsce (zdz. 1).

Syn Ambrogo Zygmunta Janoty Bzowskiego (1842–1897) i Heleny z Dowbórmu nickich h. Przyjaciół Odmienny (? – 1893). Pochodził ze starego rodu szlacheckiego Janotów Bzowskich herbu Nowina, którego udokumentowane dzieje sięgają XVII w. Ojciec był majorem 30 pułku piechoty we Lwowie, matka była siostrzenicą gen. Józefa Dowbórmu nickiego.

Rodzicielstwo: Zofia Olimpia (? 1930) – Kanoniczka, Teresa Emilia (? – 1960) wyszła za mąż za Jana Władysława Rozwadowskiego, kawalera Orderu Virtuti Militari i Krzyża Walecznych, właściciela majątku Dębiny. Henryk (1890 – 1943) rotmistrz WP, więziony w obozie jenieckim, zginął z rąk gestapo.

Władysław Roman Erazm Kazimierz urodził się we Lwowie. Ukończył Theresianum i szkoły wojskowe w Wiedniu, a 18 sierpnia 1904 roku został podporucznikiem w 1 pułku ułanów austriackich (zdz. 2). W 1910 roku ukończył dwuletni kurs w Szkole Jazdy w Wiedniu. W 1911 roku mianowano go nadporucznikiem.

W 1913 roku został szambelanem cesarskim i przez pewien czas był adiutantem cesarzowej Austrii - po uprzednim udowodnieniu szlacheckiego pochodzenia. Po przeprowadzeniu wywodu szlachectwa od XVII wieku otrzymał certyfikat następujący:

CERTYFIKAT SZLACHECTWA Wydział Krajowy Królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim za wiadczą niniejszym (na podstawie reskryptu akt Szlachectwa spraw wewnętrznych we Wiedniu z dnia 26 września 1913 1.1169.A, tudzież odeszwy c.k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 19 października 1913 1.XIII.b.468/3), a gdy Wielmożny Aleksander z Bzowa Janota Bzowski, współwłaściciel dóbr Gruszów i Radwan w cyrkule Tarnowskim i Sufczyń w cyrkule Bocheńskim, syn Józefa z Bzowa Janoty Bzowskiego, burgrabiego krakowskiego, właściciela dóbr Gruszów, Radwan i Sufczyń, deputata na Trybunał Koronny w Lublinie, i tego małżonki Teofili z Jordanów II voto Zawadzkiej, a wnuk Aleksandra z Bzowa Janoty Bzowskiego i tego małżonki Marceli z Gawrońskich, w metrykach szlacheckich galicyjskich w księdze III na str. 153 i w księdze XXI na str. 43 zapisany jest, przeto ten i Wielmożny Władysław Roman Erazm Kazimierz czworga imion z Bzowa Janota Bzowski herbu Nowina, Urodzony dnia 7 kwietnia 1885 roku we Lwowie (c. i k. wojskowy rzymsko-katolicki Urząd parafialny we Lwowie:) w Galicji, ces. i król. podkomorzy i nadporucznik 1-go pułku ułanów, syna Ambrogo Zygmunta dwojga imion z Bzowa Janoty Bzowskiego, c.k. kapitana 30-go pułku piechoty i tego małżonki Heleny Teresy Maryi trojga imion z Dowbórwów, wnuk Erazma, właściciela Erazma Romana Wincentego trojga imion z Bzowa Janoty Bzowskiego, właściciela dóbr Głowaczowy, i tego małżonki Konstancji z Osieckich, prawnuk Karola z Bzowa Janoty Bzowskiego i tego małżonki Salomei, a właściciela Domiceli Salomei dwojga imion z Wolskich, właściciela dóbr Głowaczowy, a praprawnuk zapisanego wyżej Aleksandra z Bzowa Janoty Bzowskiego i tego małżonki Jadwigi z Rudzkich, do szlachty krajowej stanu rycerskiego należy i w tej własności do metryk szlacheckich galicyjskich a mianowicie w księdze XXVIII na stronie 716 wpisany został”

Podpisani: Marszałek krajowy Królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości rzeczywisty tajny Radca i Podkomorzy Kawaler Orderu Korony II klasy, członek Rady Państwa itd., itd

W czasie I wojny światowej służył w 1 Galicyjskim Regimentzie Ułanów (Rajtarów). W 1915 otrzymał stopień rotmistrza i w tym samym roku został ciężko ranny. Z tego powodu został przeniesiony na stanowisko wykładowcy w Technicznej Akademii Wojskowej (Technische Militärakademie) w Mödling pod Wiedniem, a następnie do Szkoły Kadetów Kawalerii w Weisskirchen (obecnie Hranice) na Morawach. W 1914 i w 1915 roku był dwukrotnie odznaczony za waleczność.

W 1916 roku zawarł związek małżeński z 19-letnią Marią Kossak, córką Wojciecha Kossaka (późniejszy Jasnorzewski-Pawlikowski), ale małżeństwo nie było dobrane i zostało unieważnione w 1918 roku. Pisała na ten temat, nie zawsze słusznie, Magdalena Samozwaniec (siostra Marii) w swoich wspomnieniach p.t. „*Maria i Magdalena*” a także Wojciech Kossak w „*Listach do siostry i przyjaciół*”.

18 sierpnia 1919 roku oenił si z Helen Jordanówn (1895 -1990) herbu Trzy Tr by) z Zakliczyna, córka Franciszka Jordana i Marii Rusitto Wołkowickiej. lub odbył si w Katedrze na Wawelu (zdy cie 3). W 1920 roku w Krakowie urodził si syn Jerzy, pó niejszy wychowanek krakowskiego gimnazjum IX im. Hoene Wro skiego

Do armii polskiej Władysław Janota Bzowski wst pił 8 listopada 1918 roku w stopniu rotmistrza. Był m.in. dowódc oddziału przybocznego przy szefie Sztabu Generalnego gen. Tadeuszu Rozwadowskim, nast pnie został pierwszym dowódc Szkoły Podchor ych w Starej Wsi pod Warszaw , a potem instruktorem w Szkole Podchor ych Kawalerii w Grudzi dzu. W 1922 roku, ju w randze podpułkownika, obj ł dowództwo 8 Pułku Ułanów Ksi cia Józefa Poniatowskiego w Krakowie (zdy cie 4 – portret). Pułkiem dowodził od 23 .08 1922 do 10.01.1923 i ponownie od 1.07.1923 do marca 1928r. Wedle opinii kronikarza 8 pułku Kornela Krzczunowicza Władysław Janota Bzowski wprowadził takie zasady szkolenia, które sprawdziły si w pi cioletnim okresie jego dowodzenia a pułkowi przyniosły *niezb dn wewn trzn spoisto* . Przerwa w dowodzeniu 8 Pułkiem została spowodowana ci k ran w tragicznych walkach ulicznych w Krakowie, w dniu 6 listopada 1923.

W 1928 roku przeniesiono go – ju w stopniu pułkownika - jak wielu byłych oficerów austriackich w stan spoczynku. Do wybuchu II wojny wiatowej był Inspektorem Zwi zku Hodowców Koni przy Małopolskim Towarzystwie Rolniczym i Krakowskiej Izbie Rolniczej. Zorganizował Zwi zek Hodowców Koni województwa Krakowskiego i był kierownikiem stada Hebdów, nale cego do Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego.

Po kl sce Polski w 1939 roku Władysław zaangażował si w tworzenie wojskowej konspiracji. W listopadzie 1939 uczestniczył w zebraniu zało ycielskim ZWZ AK- zebranie odbywało si u Jana Wo niakowskiego (inf. w materiałach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa), współtworzył struktury Zwi zku Walki Zbrojnej w Krakowie. Był członkiem Zbrojnego Pogotowia Narodu, gdzie był oficerem sztabu okr gu Kraków (inf. z IPN Kraków)

Dwudziestego drugiego lipca 1944 roku, za działalno konspiracyjn i przynale no do ZWZ AK, został aresztowany, osadzony w wi zieniu Gestapo w Krakowie a nast pnie wywieziony do obozu koncentracyjnego w Gross Rosen. Po ewakuacji obozu 6 lutego 1945r. został przewieziony wraz ze współwi niami do byłego obozu w Leitmeritz (Lutomierzyce), gdzie po morderczej pracy w kamieniołomach zmarł z wycie czenia i gdzie jest pochowany.

wiadek mierci Pułkownika, współwi zie obozu i przyjaciel, Zygmunt Krogulski w 1980 roku pisał do Rodziny Pułkownika: *Był to wspaniały człowiek, wielki patriota i wybitny oficer WP.*

Na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie na grobowcu i pomniku Pami ci ołnierzom 8 Pułku Ułanów poległych w słu bie Ojczyzny 1918 – 1945 jest tablica pami tkowa po wi cona płk. Władysławowi Janocie Bzowskiemu (zdy cie 5 i 6)

Losy Rodziny Władysława Janoty Bzowskiego s bole nie splecione z jego losami. W 1944r. wraz z aresztowaniem Pułkownika gestapo aresztowało jego on Helen i syna Jerzego. Jerzy uciekł z transportu kierowanego do O wi cimia i przedostał si na Zachód. Helena po przej ciu trzech obozów koncentracyjnych: w Sachsenhausen, Ravensbrück, i Oranienburg przedostała si po wojnie do Meppen na teren I Polskiej Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka, gdzie odnalazł j syn. Jerzy Janota Bzowski (1920-1994) władał kilkoma j zykami, wykonywał w swoim yciu wiele zwodów(zdy cie 7) Był kasjerem, transportował złoto w Chile, pracował jako hutnik przy piecach martenowskich itd., by ostatecznie zaj si renowacj antyków, dekoracj wn trz i sztuk hiszpa sk . Przebywał w wielu krajach europejskich i południowo-ameryka skich, by ostatecznie osiedli si w Hiszpanii. Jego ona Elisabeth von Rupp (27.11.1919 – 15.08.2012) pochodzenia austriackiego (z Moraw) była artystk grafikiem, projektowała znaczki dla poczty niemieckiej (zdy cie 7). Kultywowała pami o swoim te ciu Władysławie i z pietyzmem przechowywała pami tki zwi zane z jego bojom przeszło ci .

Odnaczenia płk Władysława Janoty Bzowskiego:

dwa austriackie odznaczenia bojowe za waleczno
Krzy Komandorski Korony Rumu skiej,

Złoty Krzyżem Zasługi
Medal za wojnę 1918- 1921
Medal Dziesięciolecia Niepodległości.

Bibliografia:

- Federowicz T. 1975. *Cena Wolności* Kraków Wydawnictwo Literackie
Hlawaty A.W. 1964. *Oficerowie - Polacy w byłej C i K Armii Austriackiej, oprac. "Przegląd Kawalerii i Broni Pancernej" nr 33, s. 20.*
Janota Bzowski Zdzisław, Kazimiera Janota Bzowska *Kronika Rodziny Bzowskich 1376 – 1976*. Maj 1976 – luty 1977 (wydanie poprawione – Biblioteka Jagiellońska)
Janotowie Bzowscy Jan i Kazimiera. 1978r. *Zeszyt 4 Łącznik Rodzinny Janotów Bzowskich* (wyd. w Londynie)
Krzeczunowicz Korenl. 1960. *Ułani księcia Józefa. Historia 8 Pułku Ułanów ks. Józefa Poniatowskiego 1784-1945*, Londyn. s. 225.
"Rocznik Oficerski 1924", Ministerstwo Spraw Wojskowych, Oddział V Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Warszawa 1924, s. 557, 598.
MGR-A;sygn..13/12/MF-OKBZH we Wrocławiu –wykaz wianów KL Gross-Rosen opracowany na podstawie przeprowadzonych śledztw (archiwa Muzeum Gross-Rosen)

Spis zdjęć :

- Zdjęcie 1. Władysław Janota Bzowski
Zdjęcie 2 . Władysław Janota Bzowski, (listopad 1905 r.) - podporucznik I pułku ułanów austriackich
Zdjęcie 3. Helena i Władysław Janotowie Bzowscy
Zdjęcie 4. Portret Władysława Janoty Bzowskiego portret dla Juliusza Kossaka (1935 r) (wybrany)
Zdjęcie 5. Pomnik Pamięci żołnierzy 8 Pułku Ułanów poległych w służbie Ojczyzny 1918–1945(Cmentarz Rakowicki w Krakowie)
Zdjęcie 6 Tablica pamiątkowa poświęcona płk. Władysławowi Janocie Bzowskiemu (Cmentarz Rakowicki w Krakowie)
Zdjęcie 7 i 8 Jerzy i Elisabeth Janotowie Bzowscy

Opracowali:

Kazimiera Janota Bzowska
Małgorzata Bzowska-Bakalarz
Ryszard Bzowski